

[eu och facket]

Stoppa Lex Laval! Försvara kollektivavtalen och konflikträtten!

Vid årsskiftet var det 15 år sedan Sverige gick med i EU. Inför medlemskapet garanterade anhängarna att EU inte skulle hota den svenska kollektivavtalsmodellen.

I ett uttalande från LO:s styrelse hävdades att "EG [har] garanterat att man inte vill störa eller ingripa i den svenska arbetsrättstraditionen, vilket kommer att framgå i förhandlingsprotokollet".

Och Metalls förbundsstyrelse förklarade att "Andra viktiga fackliga krav som att svenska kollektivavtal ska gälla när utländska företag arbetar tillfälligt i Sverige samt möjligheten att vidta stridsåtgärder i det sammanhanget har slagits fast i förhandlingarna".

Lavaldomen visar att de talade osanning.

Som en följd av EU-domstolens avgörande i Laval-målet – den fackliga blockaden mot ett skolbygge i Vaxholm – föreslår den borgerliga regeringen att facket inte får tvinga gästande företag att betala samma löner och villkor som svenska löntagare har.

Det blir endast tillåtet att kräva minimilön och vissa andra minimivillkor. Kan det utländska företaget visa, genom ett kollektivavtal eller lagstiftad minimilön i hemlandet, att minimikraven uppfylls

har facket inte rätt att kräva kollektivavtal eller vidta konfliktåtgärder.

Vidare föreslår regeringen att Lex Britannia, som ger facken konflikträtt för att tvinga fram svenska kollektivavtal, i praktiken ska avskaffas. Lex Britannia tillkom i början av 1990-talet efter att Sjöfolksförbundets blockad mot det utlandsflaggade fartyget Britannia förklarats ogiltig av domstol.

Lex Britannia gjorde det möjligt för facket att tillgripa stridsåtgärder mot ett utländskt företag i syfte att driva igenom ett svenskt avtal.

Regeringens lagförslag, Lex Laval, innebär ett grundskott mot den svenska kollektivavtalsmodellen. Förslaget röjer väg för låglönekonkurrens och utnyttjande av underbetald arbetskraft från andra EU-länder i Sverige. I förlängningen hotar detta alla löntagares löner och arbetsvillkor i Sverige.

Den 18 februari ska riksdagen behandla Lex Laval-förslaget. Kräv att riksdagen vägrar att anpassa svensk lagstiftning efter EU-domstolens antifackliga avgörande i Laval-målet.

Sverige har inte överlåtit några befogenheter till EU att överpröva arbetsrättsliga lagar som tillkommit i demokratisk ordning i Sveriges Riksdag.

En förutsättning för Sveriges medlemskap i EU är de garantier som gavs inför folkomröstningen 1994 om att kollektivavtalsmodellen skulle förbli oantastad.

Eva-Britt Svensson

Bli med i Folkrörelsen Nej till EU:s Fackliga Nätverk

Lavaldomen och EU:s utstationeringsdirektiv visar att EU är ett allvarligt hot mot den svenska arbetsmarknadsmodellen med konflikträtt och kollektivavtal, eller med andra ord ett grundskott mot de landvinningar som svensk fackföreningsrörelse gjort de senaste hundra åren.

Lissabonfördraget, den nya EU-grundlagen, innebär inget skydd för de fackliga rättigheterna såsom det hävdas från LO-ledningen och andra EU-entusiaster. Tvärtom så innebär Lissabonfördraget i praktiken att Lavaldomen och andra antifackliga EU-domar grundlagsfästs, dvs. de blir cementerade och opåverkbara för politiska beslutsfattare.

Och, som vanligt i EU-sammanhang, det kommer mera. På riksdagens bord ligger en proposition som syftar till att införliva EU:s tjänstedirektiv i svensk lagstiftning, vilket medför att låglönekonkurrensen kommer att breda ut sig än mer.

EU-kommissionen kommer inom kort att lägga fram ett säsongsarbetardirektiv som enligt LO:s ordförande Wanja Lundby-Wedin öppnar för "en total avreglering av arbetsmarknaden".

För att bjuda motstånd mot denna förödande utveckling har Folkrörelsen Nej till EU initierat ett tvärfackligt nätverk, Folkrörelsen Nej till EU:s Fackliga Nätverk. Det är öppet för dig som är fackligt aktiv (eller bara medlem) och EU-kritisk. Det kostar ingenting och du behöver inte vara

medlem i Folkrörelsen Nej till EU (men det är inget hinder).

Nätverkets syfte är utbyte av information, kunskapsuppbyggnad samt att anordna och samordna olika aktiviteter. Nätverket har startat som en mejlgrupp för informationsspridning och med att producera ett digitalt nyhetsbrev. Det kommer också att beredas utrymme för nätverket på hemsidan www.nejtill.eu.se. Efterhand avser vi att anordna seminarier, hearingar, studiecirklar etc. Nätverket avser också att etablera kontakt och samarbete med andra fackligt inriktade EU-kritiska organisationer, såsom Fagbevaegelsen Mod Unionen i Danmark, Trade Unionists Against the EU Constitution i England och Nei til EU:s Faglig utvalg i Norge.

Nätverket administreras av Gösta Torstensson, Folkrörelsen Nej till EU (och passiv medlem i Kommunal). Du som vill bli med i nätverket mejlar gosta.torstensson@nejtill.eu.se.

Eva Anderzon, Kommunalarbetareförbundet
Jan-Erik Gustafsson, Fackförbundet ST
Jannika Fahlander, Handelsanställdas Förbund
Jannis Konstantis, Fackförbundet Seko
Kent Wahlberg, Livsmedelsarbetareförbundet
Maria Pohn, Vårdförbundet
Mats Norrstad, Lärarförbundet
Jonny Widstrand, Fackförbundet Unionen
Minna Pyykölä, Journalistförbundet
Patrik Ljunggren, Transportarbetareförbundet
Peter Lilja, Industrifacket Metall
Rolf Axelsson, Hamnarbetareförbundet
Magnus Renman, Fackförbundet GS
Lasr Lundberg, Byggnadsrabetarförbundet

De rödgröna partierna vill skjuta upp Lavalbeslutet

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har begärt en vilandeförklaring i ett år av regeringens Lavalproposition. Det skulle innebära att de rödgröna vid en valseger i höst kan tillsätta en ny utredning och arbeta om propositionen.

Oppositionspartierna menar att den borgerliga regeringen går längre än vad Lavaldomen kräver och att lagförslagen begränsar de fri- och rättigheter som finns angivna i regeringsformen, en av Sveriges grundlagar.

– Det är en historisk försämring av arbetstagarnas villkor. Utan kollektivavtal blir det i praktiken omöjligt att kontrollera löner och villkor. Regeringen öppnar för illojal konkurrens, dumpade löner och arbetsvillkor, säger Vänsterpartiets partiledare Lars Ohly.

– Möjligheten att kunna vidta stridsåtgärder är en förutsättning för att facket ska kunna driva arbetstagarnas rättigheter och få till stånd kollektivavtal. Regeringen begränsar nu denna rätt, säger Ulf Holm, Miljöpartiets gruppledare i riksdagen.

DE RÖDGRÖNA PARTIERNAS STÖD sin vilandeförklaring på regeringsformen 2 kap 12 § och Europarådets konvention om de mänskliga rättigheterna (EKMR) som ger ett skydd för föreningsfriheten. EKMR har fått en utvidgad tolkning genom nyligen avkunnade domar i Europadomstolen i Haag (ej att förväxla med EU-domstolen i Luxemburg).

Domarna innebär att även konflikträtten och rätten att teckna kollektivavtal ingår i föreningsfriheten. Då EKMR från den 1 december 2009, till följd av Lissabonfördragets ikraftträdande, är en del av EU:s fördrag, menar de rödgröna att lagförslag som inskränker konflikträtt och rätt att teckna kollektivavtal omfattas av reglerna om vilandeförklaring.

Om minst tio riksdagsledamöter begär en vilandeförklaring ska konstitutionsutskottet (KU) pröva om propositionen påverkar föreningsfriheten. Om KU finner att så är fallet, förs propositionen åter till kammaren för beslut. Då kan den vilandeförklaras i ett år, avslås eller antas med 5/6-dels majoritet av de röstande.

– Om de rödgröna vinner valet kommer vi att tillsätta en ny utredning. Vi vill bland annat

involvera arbetsmarknadens parter tydligare i utredningsarbetet och finna en långsiktig lösning som stärker den svenska kollektivavtalsmodellen, säger Sven-Erik Österberg, Socialdemokraternas gruppledare i riksdagen.

Den rödgröna oppositionen vill således skjuta upp beslutet om Lex Laval till efter riksdagsvalet och en ny utredning. Det uttalade syftet är att minimera skadorna av Lavaldomen och rädda vad som räddas kan av den svenska modellen. Det är naturligtvis bättre än att riksdagen säger ja till Littorins lagförslag som innebär ett dråpslag mot den svenska kollektivavtalsmodellen.

MEN LAVALDOMEN KVARSTÅR OCH den ger fyra otvetydiga svar:

Det första är att Sverige inte bestämmer över arbetsmarknaden, om löntagare får strejka eller blockera en arbetsplats. Det gör EU, ytterst EU-kommissionen och EU-domstolen.

Det andra är att den fria rörligheten inom EU överordnas den i Sverige grundlagsstiftade strejkrätten. Detta förhållande förändras inte av Lissabonfördrag.

Det tredje är att företag från andra EU-länder med lägre lönenivåer har rätt att skicka anställda till Sverige för att arbeta för dessa lägre löner. I bästa fall kan svenska fackföreningar kräva att lönerna motsvarar svenska minimilöner.

Det fjärde är att EU:s inre marknad med fri rörlighet för marknadskrafterna går före löntagarnas intressen. Det förklarar varför Svenskt Näringsliv i ett pressmeddelande kallade domen ”mycket tillfredsställande”.

Att förändra svensk lagstiftning på ett mindre förödande sätt än vad den borgerliga högeralliansen föreslår kanske kan tillfredsställa EU-kommissionen och EU-domstolen på kort sikt. Men det går det inte att anpassa svensk lagstiftning efter Lavaldomen utan att det kostar någonting för den svenska fackföreningsrörelsen och den svenska kollektivavtalsmodellen.

Det finns heller inga garantier för att sådana anpassningar av svensk lagstiftning förhindrar att en ny rättsprocess dras igång nästa gång ett svenskt fackförbund utlyser en blockad mot ett utländskt företag därför att EU-domstolen har tagit sig rätten att sätta ramarna för när och hur svenska fack får vidta stridsåtgärder. EU-domstolen har, som arbetsrättsprofessorn Ronnie Eklund uttryckt det, satt en snöboll i rullning.

Gösta Torstensson

– Öka trycket från arbetsplatserna och fackföreningarna!

– Kampanjen ”Rör inte konflikträtten! Försvara Lex Britannia” måste fortsätta och intensifieras, säger Gösta Torstensson från Folkrörelsen Nej till EU, apropå att Lavaldomen riskerar att förvandlas till antifacklig lagstiftning.

Inför folkomröstningen om svenskt medlemskap i EU 1994 varnade nej-sidan för att den svenska kollektivavtalsmodellen var hotat. Gösta Torstensson var en av aktivisterna på Nej-sidan, och är så än idag. Han är redaktör Folkrörelsen Nej till EU:s tidskrift Kritiska EU-fakta, och samordnare för folkrörelsens fackliga nätverk.

Efter femton års EU-medlemskap ser han hur det som han och övriga EU-motståndare varnade för har blivit verklighet.

Som en följd av Lavaldomen, där EU-domstolen underkände den fackliga blockaden mot det riksbekanta skolbygget i Vaxholm, föreslår den borgerliga regeringen lagändringar som i praktiken avskaffar Lex Britannia, den lag som ger svensk fackföreningsrörelse möjlighet att med stridsåtgärder tvinga fram svenska avtal för utländska arbetare och hindra låglönekonkurrens.

Istället föreslår regeringen, med arbetsmarknadsminister Sven-Otto Littorin i spetsen, att den svenska fackföreningsrörelsen endast ska kunna kräva minimilön och vissa andra minimivillkor av utländska arbetare. Men inte tillåtas kräva lika löner och villkor som för svenska arbetare. Och om det utländska företaget

har kollektivavtal eller individuella anställningsavtal som motsvarar de svenska minimivärdena, får svenska fackförbund inte tillgripa stridsåtgärder för att tvinga fram ett svenskt kollektivavtal

– Det känns bittert nu femton år senare att det vi varnade för inför folkomröstningen blivit verklighet med Lavaldomen, konstaterar Gösta Torstensson. När han ser tillbaka femton år i tiden minns han hur ja-sidan, med draghjälp av LO som förklarat sig neutral i frågan om EU-medlemskap, lockade med sig opinionen med löften om ett undantag för den svenska modellen.

– Ja-sidan gav många falska löften inför omröstningen, men av de politiska sakfrågorna är jag övertygad om att det var frågan om de fackliga rättigheterna som avgjorde.

Gösta Torstensson berättar hur LO inför folkomröstningen 1994 krävde garantier för den svenska modellen. LO, TCO och Saco gjorde en gemensam uppvaktning i Bryssel, utan annat resultat än muntliga löften från en enskild kommissionär samt en ensidig skriftlig förklaring från den svenska regeringen.

– Inom EU måste den typen av löften slås fast i ett protokoll för att vara juridiskt bindande, förklarar Gösta Torstensson. Och något sådant protokoll som ger Sverige undantag för modellen med kollektivavtal finns inte.

ÄNDÅ HAR DEN SVENSKA fackföreningsrörelsen i femton års tid hävdad att det finns ett undantag. LO-ordföranden Lundby-Wedin säger till exempel att Lavaldomen är ett resultat av att EU-domstolen inte accepterade det svenska undantaget.

Men Gösta Torstensson påpekar att fackförbundens juridiska ombud inte någon gång i förhandlingarna i EU-domstolen hävdade något svenskt undantag, vilket han menar bekräftar att det inte finns något juridiskt bindande undantag.

På LO:s kongress förra året var frågan om ett svenskt undantag uppe till debatt, då företrädare för Byggnads krävde villkorad ratificering av Lissabonfördraget. Men Wanja Lundby-Wedin, uppbackad av LO-ledningens toppskikt, hävdade att Lissabonfördraget innehöll ett skydd för de fackliga rättigheterna.

– LO-ledningen ljög medlemmarna rakt upp i ansiktet, hävdar Gösta Torstensson. Med Lissabonfördraget stärks till exempel EU-domstolens ställning, som får en formell rätt att göra vad man gjorde i Laval-målet.

– Ändå hade LO möjligheten att tvinga fram ett verkligt undantag genom att sätta press på socialdemokraterna i riksdagen. Sverige hade med stor säkerhet fått igenom ett sådant eftersom Lissabonfördraget annars hade fallit.

Sedan regeringen och arbetsmarknadsminister Littorin lagt sitt antifackliga lagförslag och sedan Arbetsdomstolen bekräftat Lavaldomen har Wanja Lundby-Wedin svängt i frågan. Nu kräver hon att regeringens Lavalproposition dras tillbaka, med motiveringen att ”regeringens nuvarande lagförslag slår undan benen för kollektivavtalsregleringen”.

– Det är så klart bra, men jag förstår inte hur hon tänker. Arbetsdomstolens dom betyder ju i sak ingenting nytt.

– Jag tror Wanja Lundby-Wedin känner marken gunga under fötterna, funderar Gösta Torstensson.

GÖSTA TORSTENSSON BERÄTTAR ATT flera tunga namn inom LO har tagit ställning mot regeringens lagförslag, och en del stora fackavdelningar har tagit uttalanden som kräver att regeringens Lavalproposition dras tillbaka. Däribland Kommunals sektion 30 med 2.900 medlemmar, där Gösta Torstensson själv är medlem.

Folkrörelsen Nej till EU driver genom sitt fackliga nätverk kampanjen ”Rör inte konflikträtten! Försvara Lex Britannia”.

– Det var ett stort misstag av fackföreningsrörelsen att acceptera Lavaldomen överhuvudtaget, menar Gösta Torstensson. Men nu måste vi jobba för att begränsa effekterna.

Om regeringens antifackliga lagförslag träder i kraft kommer låglönekonkurrens att sättas i system. Därför menar Gösta Torstensson att den mest akuta frågan är att hindra Lavalpropositionen. Den 18 februari skall riksdagen fatta beslut om lagförslaget.

– Just nu ligger två motioner i arbetsmarknadsutskottet som kräver att Lavalpropositionen skjuts upp. De rödgröna partierna säger att de ska göra frågan till en valfråga och har lovat att tillsätta en ny Lavalutredning vid en valseger.

Men det behövs också ett tryck underifrån, från arbetsplatser och fackföreningar.

– Kampanjen ”Rör inte konflikträtten! Försvara Lex Britannia” måste fortsätta och intensifieras, avslutar Gösta Torstensson.

Victor Johansson

Social dumpning viktig avtalsfråga i Danmark

Det danska fackförbundet 3F förhandlar med arbetsgivarna Dansk Industri om ett nytt kollektivavtal för transportarbetarna. Facket ser lönedumpningen som en viktig avtalsfråga.

– Problemet är mycket stort. Tusentals medlemmar i Danmark har blivit av med jobbet, säger Jan Villadsen, ombudsman på 3F.

Enligt facket är det främst östeuropeiska förare som anlitas till sämre villkor och lägre lön.

Facket vill ha större kontroll så att danska villkor gäller på danska arbetsplatser. Det vill även införa en så kallad ansvarskedja som innebär att företag som anlitar underleverantörer måste försäkra sig om att villkoren på dessa arbetsplatser följer kollektivavtalets nivåer.

3F, eller Fagligt Fælles Forbund, är Danmarks största fackförbund och har 320.000 medlemmar inom flera yrkesområden, bland annat industri, transport, offentlig sektor och service.

Twist i Frankrike om rösträtt för invandrare

Ge utländska medborgare lokal rösträtt. Det föreslår franska socialistpartiet som ska lägga fram ett lagförslag.

Socialistpartiets ledare Martine Aubry menar att en lag som ger utländska medborgare kommunal rösträtt skulle vara rätt signal att ge som motvikt till den debatt om nationell identitet som lanserats av invandringsminister Eric Besson ”då man försökt förklara för oss att invandrarna är roten till allt ont”.

Regeringens talesman Luc Chatel säger i en kommentar till Aubrys utspel att rösträtt ”inte kunde komma i fråga”.

Eric Besson kan däremot tänka sig rösträtt för utländska medborgare från franskspråkiga, före detta franska kolonier. Men han tycker att Aubry valt ett ytterst dåligt tillfälle att dra upp frågan; strax före det franska regionalvalet i en ”ekonomisk och socialt spänd situation”.

Sveriges medlemskap i EU bygger på en lögn

”Vårt system är annorlunda än i många andra EU-länder. Därför såg Sverige till att få garantier från EU-kommissionen i samband med att vi gick med i EU 1995 om att vi skulle kunna behålla vårt system och Sverige klargjorde skriftligt att det var en absolut förutsättning för vårt medlemskap”, påstod Dan Holke, chef för LO-TCO Rättsskydd, på LO-tidningens debattsida mitt under pågående konflikt i Vaxholm mellan Byggnads och Elektrikerförbundet å ena sidan och byggbolaget Laval un Partneri å den andra.

Frågan är varför varken Dan Holke, som Elektrikerförbundet juridiska ombud i EU-domstolen, eller de två juridiska ombuden för Byggnads och Byggettan, inte någon gång under de två och ett halvt år som det rättsliga efterspelet pågick i Luxemburg hävdade att EU-domstolen inte hade befogenheter att pröva Vaxholmskonflikten eftersom Sverige hade fått ett undantag under medlemskapsförhandlingarna som fredade den svenska arbetsmarknadsmodellen.

Svaret är enkelt. De visste mycket väl att det inte finns något undantag. Det enda som finns i medlemskapsavtalet är förklaring nummer 46, vilket är en svensk åsiktsdeklaration utan något som helst juridiskt värde.

Hade Dan Holke och hans kollegor viftat med denna ensidiga förklaring under domstolsförhandlingen i Luxemburg, hade de förmodligen blivit utskrattade av de 27 EU-domarna.

Inför förhandlingarna om medlemskap i EU formulerade LO en diger lista med krav. Bland annat krävdes att svenska kollektivavtal ska kunna tillämpas när utländska företag utför arbete i Sverige och att facket vid behov ska kunna sätta in stridsåtgärder (Lex Britannia).

EU-minister Ulf Dinkelspiel (m) framförde också dessa krav till EU-kommissionen när förhandlingarna om medlemskap inleddes i februari 1993.

Tillsammans med arbetsmarknadsdepartementet gjorde LO, TCO och SAF i slutet av oktober 1993 en uppvaktning av EU-kommissionen i Bryssel för att försöka vinna acceptans för kollektivavtalsmodellen. I början av november 1993 fick arbetsmarknadsminister Börje Hörnlund (c) ett brev från EU-kommissionären Pdraig Flynn där han lovade att ”Maastrich-

tavtalet inte på något sätt kräver att svensk praxis på arbetsmarknaden ändras”.

Problemet var att Flynns brev inte hade något egentligt värde. Det gav bara uttryck för hans egen, eller i bästa fall EU-kommissionens tolkning av vilka möjligheter Sverige skulle erbjudas att införa och tillämpa EU:s rättsregler.

Detta problem var Sveriges EU-förhandlare införstådda med och försökte därför att på något sätt få Flynns brev bekräftat i förhandlingsprotokollet. Resultatet blev ett ensidigt uttalande från svensk sida. ”Det var omöjligt att komma längre,” förklarade Jörgen Hettne, jurist på utrikesdepartementets rättsavdelning.

Syftet med förklaring nummer 46 var att inför den stundande folkomröstningen försöka vilseleda tillräckligt många socialdemokratiska väljare och fackföreningsmedlemmar. Och det lyckades. Under den sista veckan innan folkomröstningen i november 1994 gick omkring fem procent av de socialdemokratiska väljarna från nej-sidan över till ja-sidan. Det avgjorde hela folkomröstningen.

DÄRFÖR ÄR DET INGEN ÖVERDRIFT att konstatera att Sveriges medlemskap i EU bygger på en lögn [eller flera] från EU-propagandisterna inom arbetarrörelsens politiska och fackliga grenar.

LO:s styrelse förkunnade i ett uttalande att: ”EG [har] garanterat att man inte vill störa eller ingripa i den svenska arbetsrättstraditionen, vilket kommer att framgå i förhandlingsprotokollet.”

Att LO och dess medlemsförbund [med undantag av Transport och Handels] gick i god för EU-medlemskapet var en förutsättning för en seger för ja-sidan i folkomröstningen i november 1994. Ledningen för fackföreningsrörelsen och socialdemokraterna lyckades, efter Ingvar Carlssons återkomst som statsminister hösten 1994, med konststycket att på kort tid övertyga tillräckligt många av de sina att EU inte hotade den svenska modellen vare sig på arbetsmarknaden eller i välfärdspolitiken. ”Lita på oss” förklarade Ingvar Carlsson tryggt småleende på helsidesannonser tillsammans med Mona Sahlin.

Hur hade det gått i folkomröstningen för 15 år sedan om de svenska löntagarna känt till att EU-rättsliga principer om till fri rörlighet för marknadskrafterna står över den svenska modellen vad gäller kollektivavtal och fackliga stridsåtgärder? Hade en majoritet röstat ja då? Glöm det!

Gösta Torstensson

Möte om Lavaldomens konsekvenser och vad vi kan göra för att Littorins lagförslag ska skrotas. Föredrag av Kritiska EU-faktas redaktör Gösta Torstensson.

**Välkomna till Träffen i Jordbro Centrum
måndag 1 februari 19.00.**

Arr: Folkrörelsen Nej till EU

Postmarknaden avregleras inom EU

I Holland har fackföreningarna vid holländska Posten, TNT, begärt mer tid för att komma med alternativa förslag till företagsledningens uppsägningar av 11.000 anställda år 2012. I våras gick facken med på ett avtal som innebar 15-procentiga lönesänkningar i utbyte mot att ingen sades upp 2009-2011.

I Tyskland har Deutsche Post meddelat att man i framtiden tänker betala minimilönen till nyanställda, enligt svensk modell. Man avser också att höja veckoarbetstiden från 38,5 till 40 timmar per vecka – utan kompensation.

Som ett svar har tyska postfacket, Ver.di, påbörjat en serie ”arbetsplatsmöten” som lett till kraftiga förseningar i postutdelningen i framför allt norra Tyskland.

Belgiska Posten – fram till den dansk-svenska fusionen delägt av danska Posten – planerar att outsorca en stor del av brevbäringen till pensionärer, studerande och tillfälligt anställda som ska sköta om utdelningen. Det har naturligtvis kommit starka reaktioner från facken.

Det råder en stor oro under himlen i dessa ekonomiska (och politiska och militära) kristider.

EU:s postdirektiv ligger visserligen fast, än så länge i alla fall. Den 1 januari 2011 släpps de sista 50 grammen fria för russinplockarna.

Men protester hörs på många håll. I Storbritannien fick Labourregeringen åtminstone tillfälligt backa från planerna på en utförsäljning av Royal Mail.

I Frankrike protesterar och strejkar de postanställda mot planerna på en bolagisering av franska Posten. Man hänvisar till hur det gick med de statliga tele- och gasbolagen: det började med ett statligt bolag – för att sedan privatiseras.

I Japan avsattes den regering som beslutat att stycka upp och sälja ut japanska Posten; den nya regeringen har frusit dessa planer. Wall Street Journals kommentator är bekymrad: ”The bad news is that the new leadership team is populated with antireformers, socialists and union leaders who combine an open hostility to free markets, deregulation and entrepreneurship with a romantic longing for a somehow simpler, fairer economic and social system”.

Just det, det är ett litet mer fair ekonomiskt och socialt system som vi längtar efter!

Istället för den ruttna och korrupta och fräcka politik som här hemma i Sverige senast demonstrerats i utförsäljningen av Apoteket. Liksom bilbesiktningen, där den ansvarige svenske ministern till och med i förväg i en stor svensk dagstidning bekräftar att det kommer att bli dyrare att besikta sin bil när monopolet upphävs. Liksom det ju blivit inom i stort sett alla andra områden som omreglerats.

Jan Åhman

Svenskt Näringsliv är tillfreds med Lavaldomen

På Svenskt Näringsliv, som stått bakom och finansierat det lettiska byggbolaget i Laval-målet vid EU-domstolen i Luxemburg, är man mycket nöjd med Lavaldomen.

”Domen är mycket tillfredsställande”, säger Svenskt Näringslivs vd Urban Bäckström, tidigare moderatpolitiker och riksbankschef. Enligt honom är EU-domstolens yttrande en seger för det lettiska företaget Laval un Partneri och den fria rörligheten för företag över gränserna. ”Att få rättsläget klarlagt har hela tiden varit Svenskt Näringslivs motiv för vårt engagemang i målet. Vi har nu fått en mycket tydlig och vägledande dom, vilket är glädjande”, säger Urban Bäckström.

Under de senaste decennierna har Svenskt Näringsliv utmärkt sig med en opinionsbildning som mer är inriktad på att understödja ett systemskifte på svensk arbetsmarknad än att faktiskt företräda sina medlemsföretags intressen.

Ett exempel på detta är det förhållande att Svenskt Näringsliv, som bara organiserar kollektivavtalsbundna arbetsgivare, använder företagens medlemsavgifter för att på rättslig väg se till att ett företag som inte är medlem i någon medlemsorganisation och inte är delägare i Svenskt Näringsliv skulle slippa underkasta sig de

kollektivavtal som de egna medlemmarna är skyldiga att följa. [Svenskt Näringsliv samlar 50 medlemsorganisationer och drygt 55.000 företag med 1,5 miljoner anställda.]

”När Laval tvingades avbryta sitt arbete och de anställda att återvända till Lettland stod det klart för oss på Svenskt Näringsliv att bolagets ekonomiska möjligheter att få sin sak rättsligt prövad var uttömda”, berättar Jan-Peter Duker, vice vd i Svenskt Näringsliv, på Svenska Dagbladets debattsida den 7 januari 2008. ”Det var då vi bestämde oss för att genom en ekonomisk garanti för rättegångskostnaderna se till att vad som hänt i Vaxholm blev föremål för en fortsatt rättslig prövning.”

SVENSKT NÄRINGSLIV ANSÅG, enligt Jan-Peter Duker, att de fackliga organisationernas stridsåtgärder ”var oproportionerliga och stod i strid mot en av EG-rättens grundläggande principer, fri rörlighet för tjänster”. Dessutom, framhåller Jan-Peter Duker, ”hade redan SAF 1991 ifrågasatt om inte den så kallade Lex Britannia stred mot EG-rätten, en uppfattning som Svenskt Näringsliv”.

I klartext var Svenskt Näringslivs syfte med att ställa sig som finansiärer bakom det lettiska byggbolagets rättsprocess, att med hjälp av EU-domstolen i Luxemburg driva igenom av organisationen önskade politiska förändringar i Sverige, först och främst bli kvitt Lex Britannia som riksdagen tog beslut om under stark kritik från SAF [Svenskt Näringslivs föregångare] och införa den proportionalitetsprincip som Svenskt Näringsliv krävde i ett brev den 16 januari 2007 till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin.

Det är ingen nyhet för att Svenskt Näringsliv är kritiska till fackens lagliga rätt att ta till stridsåtgärder för att få till stånd kollektivavtal. I sin propaganda har Svenskt Näringsliv [och andra nyliberala debattörer] bland annat använt Vaxholmblockaden som exempel på de – enligt deras mening – orimliga effekterna av konfliktreglerna i Sverige.

Men att Svenskt Näringsliv ekonomiskt stöttar ett företag som vägrar teckna kollektivavtal är anmärkningsvärt. Men ändamålet helgar väl medlen. Svenskt Näringsliv är ute efter att skjuta den svenska arbetsmarknadsmodellen i sank.

”Vi vill värna kollektivavtalen”, skriver Svenskt Näringsliv på sin hemsida. ”Deras ställning hotas av obegränsade konfliktregler och den obalans som finns mellan arbetsmarknadens parter.”

Det är, enligt Svenskt Näringsliv, för lätt för fackföreningar att varsla om och tillgripa stridsåtgärder. Sverige har större möjligheter till stridsåtgärder än vad som gäller i andra länder. Tröga ventiler, som till exempel krav på proportionalitet, som finns i andra länder, saknas i Sverige. I flera länder är sympatistrejker förbjudna.

Svenskt Näringsliv vill ”värna kollektivavtalen” genom att ”modernisera spelreglerna”. Det innebär bland annat:

- Inför en proportionalitetsregel, dvs. en konflikts omfattning och syfte ska stå i proportion till dess konsekvenser och dess effekter för företagen och tredje man.
- Förbjud sympatiåtgärder, dvs. säkerställ fredsplikten så att utomstående arbetsgivare inte tvingas in i andras konflikter
- Inför möjlighet till tvångsskiljedom via lag för att tvinga parterna till ansvarsfulla avtal
- Ge medlare ökade befogenheter att skjuta upp/ställa in varslade stridsåtgärder
- Förbjud samhällsfarliga konflikter
- Förbjud organisation som saknar kollektivavtal att vidta stridsåtgärder inom områden där det finns gällande kollektivavtal
- Inför förbud för fackliga organisationer att vidta stridsåtgärder mot företag där organisationen saknar medlemmar.

Kort sagt, Svenskt Näringsliv vill bannlysa stridsåtgärder. Och i den missionen är EU i allmänhet och EU-domstolen i synnerhet, verksam redskap för storkapitalet.

DEN NYLIBERALA PROPAGANDABYRÅN Timbro, som kan sägas vara Svenskt Näringslivs ideologiska spjutspets, är mycket tillfreds med EU-domstolens avgörande i Vaxholmsfallet.

”Tack vare EG-domstolens utslag kan utländska företag konkurrera om att erbjuda svenskarna bättre tjänster och arbetskraft, precis som vi tjänar på att kunna köpa bättre och billigare varor från omvärlden. I praktiken är denna möjlighet som domstolsutslaget öppnar för viktigare för vårt framtida välstånd, än aldrig så stora byråkratiska initiativ från Bryssel och politiska toppmöten”, förklarar Fredrik Segerfeldt, programansvarig på Timbro, med bakgrund i SAF, Svenskt Näringsliv och den europeiska näringslivsorganisationen Unice.

[Bakom Timbro står Stiftelsen Fritt Näringsliv som bildades 2003 av Svenskt Näringsliv tillsammans med Näringslivets Fond. Syftet var att

skapa en hållfast bas för opinionsarbete för marknadsekonomi och fri företagsamhet. Vid stiftelsebildandet sköt Svenskt Näringsliv till 300 miljoner kronor och Näringslivets Fond hela sitt kapital om cirka tjugo miljoner kronor. Tidigare var Timbro ett dotterbolag till Näringslivets Fond.]

Nu har Svenskt Näringsliv fått det klagande från EU-domstolen som organisationen betalt för. Lavaldomen kommer att underlätta för Svenskt Näringsliv att förverkliga sin antifackliga dagordning. Domen innebär att de fackliga organisationernas ställning på arbetsmarknaden kommer att försvagas samtidigt som högerpolitiken och de marknadsliberala krafterna flyttar fram sina positioner. Inte undra på att Urban Bäckström känner sig tillfredställd. Med biträde av EU-domstolen jämnar Svenskt Näringsliv vägen för ett maktskifte på den svenska arbetsmarknaden som ingen moderatledd regering knappt vågat hoppas på.

Kanske är det så att Svenskt Näringslivs agerande bottnar i en förhoppning om att någon gång i framtiden uppnå en arbetsmarknad med totalt fri konkurrens där djungelns lag råder mellan enskilda löntagare. I det perspektivet är man tydligen beredd att offra många av sina egna medlemmar. Det är ju nämligen små och medelstora delägarföretag i Svenskt Näringsliv som kommer att drabbas av den låglönekonkurrens som Laval un Partneris framgång i EU-domstolen banar väg för.

Gösta Torstensson

Marknadskrafternas fria rörlighet har företräde

Från och med den 28 december har det blivit lättare för tjänsteföretag, typ lettiska byggbolag, att arbeta över gränserna inom EU i och med att det så kallade tjänstedirektivet trädde i kraft. Samtidigt försvåras arbetet för de fackliga organisationerna.

Som en konsekvens av riksdagens godkännande av tjänstedirektivet ändrades den så kallade filiallagen. Utländska företag som är tillfälligt i Sverige behöver inte längre ha en kontaktperson här.

Den fackliga kritiken var stark eftersom det blir svårare att försvara kollektivavtalen när arbetsgivaren inte befinner sig i landet. Med vem ska man förhandla?

Regeringen lovade att tillsätta en utredning under hösten. Någon sådan kom dock inte. Men nu har ett första steg tagits. Direktiven till vad utredningen ska göra har färdigställts. Enligt näringsdepartementet pågår arbetet med att utse den person som ska göra utredningen.

Om vi bortser från den bakvända tågordningen, först ändra lagstiftningen för att därefter tillsätta en utredning om samma lagstiftning, ungefär som att kasta in jätten i ugnen, kommer utredarens uppdrag att vara nästintill omöjligt - såtillvida syftet verkligen är tillmötesgå

den fackliga kritiken. Orsaken bokstaveras EU.

I början av december 2008 damp det ned ett brev hos den svenska regeringen. I en så kallad öppningsskrivelse ställde EU-kommissionen en rad frågor om den svenska filiallagens innebörd med begäran om snabbt svar och ett avslutande hot om att inleda ett formellt fördragsbrottsförfarande.

Redan våren 2006 hade EU-kommissionen utarbetat riktlinjer som slog fast att tjänsteföretagen inte behöver ha en fast representant i arbetslandet, alltså en motpart för facket förhandla med. (KOM(2006)159).

”På grundval av nuvarande rättspraxis måste slutsatsen dras att en mottagande medlemsstats krav på att företag som sänder ut arbetstagare till dess territorium ska ha en företrädare med hemvist i den medlemsstaten inte står i proportion till målet att säkerställa kontrollen av arbetstagarnas anställningsvillkor”, konstaterar kommissionen och hänvisar till att EU-domstolen i den dom av den 7 februari 2002, som gällde en anmälan kommissionen gjort mot Italien, slagit fast att kravet på en filial i det berörda landet i praktiken ”omöjliggör utövandet av den grundläggande friheten att tillhandahålla tjänster”.

På EU:s inre marknad har marknadskrafternas fria rörlighet företräde vid kollisioner med de fackliga organisationernas verksamhet. Det kan ingen utredare i Sverige ändra på.

Eva-Britt Svensson

Stöd kampanjen mot Lavaldomen!

Plusgiro 603 95 78 - 7.

[folkrörelsen nej till eu:s fackliga nätverk]

Stinkande avloppsskandal i Bryssel

Den 8 december vaknade Brysselborna upp till nyheten att företaget Aquiris medvetet hade avbrutit all avloppsrening i Bryssels största reningsverk. Företaget släppte istället medvetet under tio dagar ut stinkande "skit" från EU-anställda, EU-parlamentariker och Brysselbor i vattendraget Zenne, som flyter från Bryssel genom Flandern för att mynna ut i den större floden Schelde och sedan Nordsjön. Utsläppet ledde till fiskdöd, allmän förorening och obehag och allvarliga ekologiska konsekvenser längs med vattendragssystemet.

Utsläppet har lett till politisk kris, utredningar har satts igång och flera domstolsprocesser är att vänta. Miljöministern för regionen Bryssel från ekologipartiet Evelyne Huytebroeck fick snabbt flygas hem från Köpenhamn dit hon rest för att "rädda klimatet" för att sätta ihop en undersökningskommission.

Företaget Aquiris ägs av det franska globala jätteföretaget Veolia Environment. Här i Sverige är Veolia bland annat känt för att fram till november 2009 ha drivit tunnelbanan i Stockholm, för att sköta drift och underhåll av vatten och avlopp i Norrtälje kommun samt omfattande busstrafik. Skälet till att Aquiris avbröt reningen var att företaget anklagade myndigheterna i Bryssel för att inte underhålla avloppssystemet tillräckligt, vilket lett till att sand- och jordrester samlats i ledningarna, vilket i sin tur hindrade det "fria" rinnande av avloppsvattnet till reningsverket. I själva verket ansåg företaget att det skulle kosta företaget för mycket att åtgärda själva problemet genom att installera pumpar, säkerhetsanordningar mm.

Den fackliga organisation European Federation of Public Service Unions (EPSU) i vilket bland annat Kommunal och Fackförbundet ST ingår frågar sig om det vore möjligt att ett offentligt och kommunalt drivet reningsverk skulle kunna agera lika ansvarslöst som det privata Aquiris gjort, och svarar att detta är knappast troligt. Frågan som måste ställas är hur det kan ske att ett privat företag kan ta miljön som gisslan för en hel region för att med hänvisning till kontraktsproblem strunta i att sköta en nödvändig samhällstjänst?

Reningsverket i Bryssel byggdes och drivs på

Bild: LARS-ERIK HÅKANSSON

initiativ av en liberal minister efter principen "företag och det allmänna i samverkan" som på engelska brukar förkortas PPP (private-public-partnership). I praktiken är detta inget annat än en konkurrensutsättning och privatisering av offentliga tjänster (från reningsverk till äldreomsorg) med hänvisning till det obevisade påståendet att upphandlad privat drift och underhåll per definition alltid är mer effektivt än drift och underhåll i offentlig regi. Det är till exempel efter samma princip som SL upphandlar lokaltrafiken i Stockholm istället för att driva den i egen regi.

PPP omhuldas särskilt av EU-kommissionen och EU. Nu senast i november har EU-kommissionen publicerat ett meddelande där man förordar ett allmänt gynnade av PPP. Med det nyligen antagna Lissabonfördraget kommer trycket på medlemsstaterna att intensifiera upphandling av offentliga tjänster att öka. I artikel 14 görs "ekonomisk och finansiell" konkurrensutsättning till allmänt påbud i och med att PPP-principen har skrivits in med begreppet "tjänster av allmänt ekonomiskt intresse". I praktiken finns inte längre "allmän tjänst" i EU:s vokabulär. Detta betyder alltmer mer bortvittrande välfärdsfunktioner till förmån för fundamentalistisk marknadsliberalism, om inte folkmajoriteten i medlemsstaterna tar strid för ett återtagande och återreglering av nödvändiga samhällstjänster och ett välfärdssamhället värt namnet.

Jan-Erik Gustafsson

[eu och facket] är ett nyhetsbrev för folkrörelsen nej till eu:s fackliga nätverk. ansvarig utgivare: jan-erik gustafsson. redaktör: gösta torstensson. adress: rondovägen 312, 142 41 skogås. tfn: 08-771 43 79. e-post: gosta.torstensson@nejtill.eu.se.

folkrörelsen nej till eu är en partipolitiskt obunden medlemsorganisation. adress: pölgatan 5, 414 60 göteborg. e-post: kansli@nejtill.eu.se. hemsida: www.nejtill.eu.se.